

Türkiye Tarihi - I

1. 1071 yılında Anadolu'ya yerleşmeye başlayan Türkler, Bizans - Sasani mücadelelerinden dolayı harabeye dönmüş doğu illerini yeniden imar etmiş ve bölgeyi canlandırmıştır.

CEVAP C

2. Anadolu'yu fethetme düşüncesinden dolayı Bizans ile 1048 yılında başlayan ilk mücadeleler sırasında Anadolu'da Rum, Ermeni ve Süryani ulusları bulunmaktaydı.

CEVAP E

3. Danişmentliler 1071-1178 yılları arasında Sivas, Tokat, Amasya, Kayseri ve Malatya havalisinde hüküm süren Türkmen hanedanıdır. Hanedanın atası Azerbaycan'da yaşayan bir Türkmen aileye mensup olup, 1064 yılında Sultan Alp Arslan'ın hizmetine giren Danişmend Gazi'dir. Malazgirt Savaşı'na da katılan Danişmend Gazi, zaferden sonra kendisine iktâ edilen Sivas'ı fethederek Danişmend Devleti ve hanedanının temelini atmıştır.

CEVAP A

4. Malazgirt Zaferi'nden sonra, kurulan ilk Türk beyliği olarak kabul edilen Saltuklular, 1071-1202 tarihleri arasında, Erzurum merkez olmak üzere; Pasinler, Tercan, İspir, Oltu, Tortum, Micingerd, Bayburt ve civarında hüküm sürmüşlerdir. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur.

CEVAP B

5. El-Cezeri, Artuklular Dönemi bilim insanıdır. Sibernetiğin kurucusu olarak bilinir.

CEVAP C

6. Mengücekler, Malazgirt Zaferi'nden sonra Erzincan, Kemah, Divriği ve Şebinkarahisar'ı fethederek yaklaşık 1227 yılına kadar bu bölgede hüküm süren bir Türk beyliğidir.

CEVAP D

7. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Mengüceklerden Ahmet Şah ve eşi Melike Turan Melek tarafından 1228-1229 yıllarında yaptırılmıştır. Külliye'nin Şifahane Taç Tapısı, Cami Kuzey Taç Kapı, Cami Batı Taç Kapı ve Şah Mahfili Taç Kapısı olmak üzere dört kapısı bulunmaktadır. Her biri birbirinden farklı eşsiz bezemelerle göz kamaştıran bir mimarlık ve mühendislik harikası niteliğindedir. Nitekim bu sebeple eser UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer almaktadır. Gevher Nesibe Şifahanesi, Anadolu Selçuklularına aittir.

CEVAP D

8. Artuklular, yaşadıkları bölgeleri bayındır hâle getirdiler. Birçok medrese, cami ve köprü inşa ettiler. Bunlardan bazıları Mesudiye Medresesi, Mardin Ulu Cami, Koçhisar Ulu Cami, Mardin Zinciriye Medresesi ve Batman Çayı üzerindeki Malabadi Köprüsü'dür. Diyarbakır Kalesi, kentin tarihi kadar eskidir.

CEVAP A

9. Hâkimiyet alanları bakımından Anadolu beyliklerinin en büyüklerinden biri olan Danişmendliler, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması açısından önemli hizmetler yapmışlardır. Danişmend Gâzi, Gümüştegin Gâzi, Emir Gâzi ve Melik Muhammed'in adları Bizanslılar ve Haçlılarla yaptıkları savaşlardan dolayı asırlarca halk arasında saygıyla anılmış ve destanlara konu olmuştur.

CEVAP A

10. El - Cezeri; 1153 yılında Cizre'de doğdu. Fizikçidir. Haberleşme, kontrol - denge kurma ve ayarlama ilmi olan siber tekniğin kurucusudur. Cezeri, dişli çarklarla çalışan makineler yaptı. Bunların yanında güneş ve su saati, kendiliğinden akıp kesilen su fiskiyesi, mekanik müzik aletleri ve şifreli kilitler yaptı. Hatta siber tekniğin ve bilgisayarın ilk adımlarını attığı ve ilk robotu yapıp çalıştırdığı kabul edilir. Yine hastadan alınan kanın miktarını ölçen kan alma tekneleri yapmıştır.

CEVAP E

11. Türk-İslam dünyasında Ahlat, Buhara ve Belh şehirleri Kubbetü'l-İslam olarak bilinir.

CEVAP A

Türkiye Tarihi - I

12. Malazgirt Savaşı'ndan sonra kurulan beylikler içerisinde en güçlü ve etkili olanı Danişmentli Beyliği'dir.

CEVAP B

13. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. Çaka Beyliği'ne son veren II. Kılıçarslan değil, I. Kılıçarslan'dır.

CEVAP E

14. Tanrıvermişoğulları Elâzığ bölgesinde değil, Efes ve çevresinde kurulmuştur.

CEVAP D

15. Melikşah Süleyman Şah'ı fetihlerde bulunması için Anadolu'da görevlendirir. 1075 yılında Süleyman Şah'ın İznik'i fethetmesi üzerine Melikşah bir ferman göndererek onun hükümdarlığını tanıdığını duyurur. Böylece Türkiye Selçuklu Devleti kurulur.

CEVAP C

16. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Haçlı seferleri 1096 yılında I. Kılıçarslan Dönemi'nde başlamıştır, Haçlılarla mücadele eden ilk Selçuklu Sultanı I. Kılıçarslan'dır.

CEVAP E

17. Melikşah'a bağlı olan Şam Meliki Tutuş ile Süleyman Şah arasında Halep toprakları yüzünden yapılan Ayn Seylem Savaşı'nda Süleyman Şah yenilir ve hayatını kaybeder.

CEVAP A

18. Bizans'ın kışkırtmaları sonucu Çaka Bey'in güçlenmesini kendi devleti açısından tehlikeli bulan I. Kılıçarslan, Çaka Bey'i öldürttü. Haçlı kuvvetleri karşısında tutunamayıp devletin merkezini İznik'ten Konya'ya taşımak zorunda kaldı. Büyük Selçuklu Sultanı Mehmet Tapar adına okunan hutbeyi kendi adına okuttu. Durumdan rahatsız olan Büyük Selçuklu Hükümdarı Mehmet Tapar, Emir Çavlı komutasındaki bir orduyu I. Kılıç Arslan'ın üzerine yolladı. Yapılan savaşı I. Kılıç Arslan kaybetti. Atıyla Habur Nehri'ni geçmek isterken boğularak öldü. İstanbul Boğazı'na kadar olan yerleri ele geçirip boğazdan geçen gemilerden vergi almaya başlayan Süleyman Şah'tır.

CEVAP B

19. Süleyman Şah'ın iki oğlu Kılıç Arslan ve Kulan Arslan, Melikşah'ın elinde rehin tutulduğu için 1086 yılından 1092 yılına kadar devlet hükümdarsız kalmıştır. Melikşah'ın ölümü üzerine Anadolu'ya kaçan I. Kılıç Arslan iktidarı ele geçirmiştir.

CEVAP D

20. Çaka Beyliği, Haçlı seferleri başlamadan önce yıkılmıştır. Diğer seçeneklerde verilen devlet ve beylikler Haçlılarla mücadele etmiştir.

CEVAP E

21. Süleyman Şah, Ayn Seylem Savaşı'nda Tutuş ile yaptığı savaşta yenilir ve hayatını kaybeder. Büyük Selçuklu Hükümdarı Mehmet Tapar, Emir Çavlı komutasındaki bir orduyu I. Kılıç Arslan'ın üzerine yollar. Yapılan savaşı I. Kılıç Arslan kaybeder. Atıyla Habur Nehri'ni geçmek isterken de boğularak ölür. II. Kılıç Arslan 1192 yılında hayatını kaybettiğinde Büyük Selçuklu Devleti varlığını sürdürmüyordu.

CEVAP D

22. Ahlatşahlar 1100-1207 tarihleri arasında merkez Ahlat olmak üzere, Van Gölü havzasında bir asırdan fazla hüküm süren bir Türk beyliği olup kurucusu Sökmen el-Kutbî'dir. Kurucusunun adına nispetle Sökmenliler olarak da bilinir. Sökmen, Selçuklulardan Yakuti'nin oğlu Azerbaycan Meliki Kutbeddin İsmail İl Arslan'ın Türk asıllı Memlukler rinden birisiydi.

CEVAP A

23. A, B, C ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. I. Haçlı Seferi'nde elde çıkan İznik bir daha Selçuklular tarafından geri alınamamıştır. Bu şehir 1331 yılında Orhan Gazi fethedecektir.

CEVAP D

24. Anadolu'da Ahilik teşkilatının kurulması I. Alaaddin Keykubat Dönemi'nde olacaktır. Diğer öncüllerde verilen bilgiler doğrudur.

CEVAP C

25. Bizans'ın yardım istemesi sonucunda Papa II. Urban Hristiyan halkı bir araya getirerek Haçlı seferlerini başlatmıştır.

CEVAP A

Türkiye Tarihi - II

1. A, B, C ve D seçeneklerindeki ifadeler doğrudur. Haçlı seferlerini başlatan Kluni tarikatıdır. Fransisken ve Dominiken tarikatları daha sonra kurulmuş, düşünür ve akademisyenlerden oluşmuştur.
CEVAP E
2. Bizans'ın Haçlılardan yardım istemesi siyasal sebeptir, II. ve III. öncüller ise ekonomik nedenlerdendir.
CEVAP D
3. Urfa Kontluğu veya Edessa Kontluğu, Birinci Haçlı Seferi sonucu 12. yüzyılda Urfa şehri ve civarında Haçlılar tarafından kurulmuş bir devlettir. Kurucusu, daha sonra Kudüs kralı olacak olan I. Baudouin'dir. Haçlıların bu seferler sırasında kurdukları ilk devlettir. Zengi hanedanının kurucusu İmadeddin Zengi Urfa'yı kuşattı ve uzun süren muhasaradan sonra 24 Aralık 1144'de şehri Haçlılardan alarak Urfa Kontluğu'nun sonunu getirdi. Bu zafer Haçlılara karşı Müslümanların ilk büyük başarısı olarak kabul edilir.
CEVAP C
4. Haçlı Seferi sonrasında Urfa'da kurulan kontluğun 1144 yılında Türkler tarafından ele geçirilmesi üzerine, 1145 yılında Papa II. Eugenius'un yaptığı II. Haçlı Seferi çağrısını Fransa Kralı VII. Louis ve Alman Kralı III. Konrad kabul ettiler. İki büyük Avrupa devleti kralı liderliğinde 1147 yılında yapılan bu harekât başarısızlıkla sonuçlandı.
CEVAP B
5. A, B, C ve D seçeneklerindeki ifadeler doğrudur. Haçlı Seferleri feodal düzenin yıkılmasına ve skolastik düşüncenin eleştirilmesine yol açmıştır.
CEVAP E
6. III. Haçlı Seferi, Hittin Savaşı'yla (1187) Kudüs'ün Selahaddin Eyyûbi tarafından ele geçirilmesi üzerine 1189 yılında başladı. Alman İmparatoru Friedrich Barbarossa, İngiltere Kralı I. Richard ve Fransa Kralı Philippe Auguste liderliğindeki III. Haçlı ordusu Akka, Beyrut şehirlerinin yanı sıra Kıbrıs Adası'nı ele geçirmiş; ancak Kudüs'ü geri alamamıştır. Anadolu'dan Kutsal topraklara gidemeyeceklerini anlayan Haçlılar bundan sonraki seferlerini deniz yoluyla yapmak zorunda kaldılar.
CEVAP E
7. B, C, D ve E seçeneklerindeki ifadeler doğrudur. Ancak Fatımi Devleti 1171 yılında yıkılır, yerine Eyyûbi Devleti kurulur. A seçeneğindeki ifade doğru değildir.
CEVAP A
8. II. Haçlı Seferi'nden itibaren bütün Haçlı Seferlerine kralar katılmıştır.
CEVAP B
9. İhşidi Devleti Mısır'da Muhammed b. Toğaç tarafından kurulmuş bir Türk devletidir, 935-969 yılları arasında hüküm sürmüştür.
CEVAP C
10. Haçlı Seferleri sonunda hem kilisenin yetkileri eleştirilir hem de İslam dünyası yakından tanınır. Bu durum Avrupa'da bilimsel düşünceye giden yolun açılmasına neden olur.
CEVAP D
11. Barutun kullanılması sonucu feodalitenin yıkılması bilimsel yansılardan değil, siyasal sonuçlardandır.
CEVAP B
12. II. Kılıç Arslan ölmeden çok önce ülkesini 11 oğlu arasında bölüştürmüştü. Ama bu oğulları arasındaki çatışmalar daha kendisi yaşamaktayken ortaya çıkmıştı. Bunlar ölümünden sonra devam edip Türkiye Selçuklu Devleti'ni çok zayıflattı. Uzun süren bir saltanattan sonra II. Kılıç Arslan'ın ülkesine tek bir güçlü barış sağlamaması ve ülkeyi oğulları arasında bölüştürmesi; hem kendi saltanatının son yıllarında hem de ölümünden sonra Türkiye Selçuklu Devleti'nin barış ve refahına çok aksi tesirlerde bulunmuştur.
CEVAP D
13. Trabzon'da 1204 yılında IV. Haçlı Seferi sonucu Rum İmparatorluğu kurulmuş ve bu devlet 1461 yılına kadar varlığını devam ettirmiştir. Bu devlete son veren ve Trabzon'u fetheden Fatih Sultan Mehmet'tir.
CEVAP A

Türkiye Tarihi - II

14. I. Gıyasettin Keyhüsrev, IV. Haçlı Seferi'nin Bizans üzerinde yarattığı karışıklıktan yararlanarak Samsun'u ele geçirdi. Böylece Karadeniz ticaret yollarının denetimi Türkiye Selçuklularına geçti. Samsun'u aldıktan sonra Akdeniz Bölgesi'ne yönelen I. Gıyasettin Keyhüsrev, 1207 yılında Antalya'yı fethetti. Antalya'da bir donanma kurarak denizcilik faaliyetlerine başladı. Venediklerle ticari antlaşmalar yaptı. Gemileri soyulan tüccarlara tazminat ödedi. Çaka Beyliği'nin yıkılmasıyla biten denizciliği yeniden başlatan, Venedik'e ilk defa ticari imtiyaz veren hükümdar I. Keyhüsrev'dir.

CEVAP D

15. Hacı Özbek Camii, Orhan Gazi Dönemi'ne aittir, İznik şehrinde. B, C, D ve E seçeneklerindeki mimari yapılar Türkiye Selçukluları Dönemi'ne aittir.

CEVAP A

16. Caca Bey Medresesi Anadolu'daki ilk rasathane, Gevher Nesibe ilk şifahane, Alay Han ilk kervansaray, Yağıbasan ilk medrese olarak kabul edilir.

CEVAP D

17. Karatay Medresesi, II. İzzeddin Keykavus Devri'nde, Emir Celaeddin Karatay tarafından, 1251 yılında yaptırılmıştır. Anadolu Selçuklu Devri çini işçiliğinde önemli yeri bulunan Karatay Medresesi 1955 yılında "Çini Eserler Müzesi" olarak ziyarete açılmıştır.

CEVAP A

18. Selçuklu hükümdarlarından II. Kılıçarslan'ın kızı Gevher Nesibe Sultan tarafından vasiyet edilen ve ağabeyi I. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından 1206 yılında inşa ettirilen tıp bilimlerin öğretildiği medrese ve hastanedir. Kayseri'de yapılmıştır. Anadolu Selçukluya ait ilk şifahanedir.

CEVAP C

19. 1075 yılında Süleyman Şah İznik'i fetheder ve İznik başkent olmak üzere Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurar. 1097 yılında I. Haçlı Seferi ile İznik Haçlıların eline geçer, I. Kılıç Arslan başkenti Konya'ya taşır.

CEVAP D

20. Pervaneci, Türkiye Selçuklularında mülk, iktâ gibi arazi işlerinden sorumlu olan ve bunlarla ilgili tayin, temlik, tahris işlerini düzenleyen, menşur ve beratları hazırlayan görevlidir. Aslında çok üst düzey bir memuriyet olmadığı hâlde divan-ı a'lâ üyelerinden biridir. Onun da beylerbeyi gibi ne zamandan beri Divan üyesi olduğu, bu durumun Moğol işgali döneminde mi veya şahsi nüfuzlarıyla sultan üzerinde etkili olan pervaneler dolayısıyla mı öne çıktığı meselesi araştırmaya muhtaç bir konudur. Pervanelerin en meşhuru ve Moğol işgali sırasında bir döneme adını veren Muînüddin Süleyman Pervâne'dir.

CEVAP C

21. Sadreddin Konevî (1210 - 1274) Malatya doğumludur ancak yaşamını Konya'da sürdürdüğü için Konevi lakabını almıştır. Anadolu Selçuklu Dönemi'nin önemli düşünürüdür. Sadreddin Konevî'nin felsefesi temelde ilmi ilahi ya da metafiziktir. İbn El-Arabi gibi o da vahdet-i vücud fikrine bağlıdır. Vahdet-i vücud, Allah'tan başka varlık olmadığını idrak ve şuuru sahipsiz olmayı, gerçek varlığın tek ve bunun da Allah'ın varlığından ibaret olduğunu, Hakk'ın ve onun tecellilerinden başka hiçbir şeyin gerçek bir varlığının olmadığını ileri süren tasavvuf anlayışına denilmektedir.

CEVAP E

22. I. Alaaddin Keykubat saltanatı boyunca inşa ettirdiği ve çoğu günümüze kadar erişen eserler, idari ve askerî bakımdan hem şahsına hem de devletine kazandırdığı prestij nedeniyle Türkiye ve dünya literatürünün en ünlü Selçuklu sultanıdır.

CEVAP E

23. Soruda yeteri kadar açıklaması verilmiş olan bilim adamı Kutbüddin Şirazi'dir.

CEVAP A

24. Hacı Bayram-ı Veli, (Ankara, 1352 - Ankara, 1429), Türk mutasavvıf ve şair. Şeyh Hâmid Hâmid'ü'd-Dîn-i Veli'nin müridi ve Bayramîyye tarikatının kurucusudur. Türbesi, Ankara'da Hacı Bayram Camii'nin bitişiğinde bulunmaktadır. Osmanlı'nın Kuruluş Dönemi'nde yaşamıştır.

CEVAP B

25. Anadolu'daki ilk rasathane Kırşehir Emiri Cacabey tarafından 1271 yılında kurulmuştur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

CEVAP E

Türkiye Tarihi - III

1. 1277 yılında Karamanoğlu Mehmet Bey, II. İzzeddin Keykavus'un oğlu olduğunu ileri sürdüğü Alaeddin Siyavuş'u Konya'da tahtta geçirir. Kendisini de vezir ilan eder. Buna tarihte "Cimri Olayı" denmiştir.
CEVAP A
2. İslam dinine göre resim haram sayıldığı için bu konuda İslam medeniyetinden etkilendiği söylenemez. Ancak Selçuklunun yönetiminde gulam kökenlilerin olması ve Anadolu'da hüküm sürmesi İran ve Bizans'tan fazlasıyla etkilenmesine neden olmuştur.
CEVAP C
3. II. Kılıçarslan Dönemi'nde Bizans ile yapılan Miryokefalon Savaşı bugünkü Isparta topraklarında yapılmıştır.
CEVAP C
4. İslam dünyasında 13. yüzyılda yaşamış olan en önemli bitkibilimci İbnü'l-Baytar'dır. Endülüs'te yetişen İbnü'l-Baytar, öğretmeni Nebati ile birlikte gezilere çıkarak, çeşitli bölgelerdeki bitki örtüleri üzerinde incelemelerde bulunmuştur. Daha sonra Kuzey Afrika yoluyla Mısır'a, Suriye'ye ve oradan da Anadolu'ya geçmiştir. Eyyûbilerin yönetimi altındaki Suriye'ye yerleşen İbnü'l-Baytar, incelemeler yapmak maksadıyla sık sık Anadolu'ya da gelmiştir.
CEVAP A
5. Soruda verilen Selçuklu hükümdarlarının hepsinin döneminde liman şehirleri fethedilmiş, yabancı tüccarlara ticari kolaylıklar sağlanmıştır.
CEVAP E
6. Arapların en büyük seyyahı olan İbn-i Batuta'nın seyahatnamesinde (Rihle) XIV. yüzyıl Anadolu illerinin sosyo-ekonomik yapısıyla ilgili çok fazla bilgiler verilmiştir.
CEVAP A
7. I. Alaeddin Keykubat (1220-1237) Dönemi Anadolu'da Haçlı tehdidinin olduğu devirlere denk gelmez. Bu dönemde Haçlılar deniz yoluyla doğrudan Kudüs ve Mısır'a seferler düzenlemişlerdir.
CEVAP B
8. Ahi unvanını taşıyan isimler arasında daha sonraları Ahi Evran unvanıyla anılan şahsın Şeyh Nasîrüddin el-Hoyî olduğu ve I. Alaeddin Keykubat Dönemi'nde bu esnaf teşkilatını kurduğu bilinmektedir. Selçuklu Türkleri, İslam medeniyetinde o zamana kadar ilk ve tek olarak ondalık kesirleri günlük hayatta kullandılar. Hasankale yani Pasinler Savaşı 1048 yılında Büyük Selçuklu Devleti ile Bizans arasında yapılmıştır. Soruda verilen diğer seçeneklerdeki bilgiler doğrudur.
CEVAP E
9. Büyük Selçuklulardan farklı olarak Anadolu Selçuklu hükümdarları Farsça unvanları kullanmıştır, ayrıca Anadolu Selçuklu Devleti'nde donanma kuvvetleri (melikü'l-sevahil) kurulmuştur.
CEVAP C
10. 1234 yılında başta bulunan Selçuklu Hükümdarı I. Alaeddin Keykubat'tır. O dönemde batıyı (Anadolu) tehdit eden Moğol hükümdarı ise Ögeday'dır. I. Keykubat, Ögeday'a elçiler göndererek iyi ilişkiler kurmak istemiştir.
CEVAP D
11. Soruda gerekli açıklaması yapılan ünlü mutasavvıf El Arabî'dir.
CEVAP A
12. A, B, C ve D seçeneğindeki mutasavvıflar El Arabî'nin anlayışının kendi dönemlerindeki temsilcileridir. Hacı Bayram-ı Veli aynı geleneğe sahip değildir. Bayramiye tarikatının kurucusu olarak bilinir.
CEVAP E
13. Ahilik teşkilatı şehirde yaşayan esnaflar arasındaki örgütlenmedir.
CEVAP D
14. Ahilik XIII. yüzyılda Anadolu'da yayılan ve Osmanlı Devleti'nin kurulmasında önemli rol oynayan dinî ve sosyal bir teşkilattır. Arapça "kardeşim" anlamındaki "ahi" veya Türkçedeki "cömert" manasına gelen "akı" kelimelerinden türetildiği kabul edilmektedir. Hukuki sorunlar devlet tarafından çözülmüştür. II ve III. öncüller doğrudur.
CEVAP E

Türkiye Tarihi - III

15. Bâtınlık hareketi dinî bilgileri yanlış yorumlama üzerine kurulmuş ve sünni İslam anlayışına savaş açmış hareketin adıdır. XI. yüzyılda Hasan Sabbah tarafında İran topraklarında kurulmuştur.

CEVAP E

16. Sırpsındığı Savaşı, Osmanlı Padişahı I. Murat Zamanı'nda 1364 yılında Balkanlı Haçlılarla yapılmıştır, Anadolu'yu yurt edinmekle ilgili değildir.

CEVAP B

17. 1308 yılında II. Mesut'un ölümü üzerine Anadolu Selçuklu Devleti yıkılmıştır. Doğal olarak Anadolu Selçukluların son hükümdarı II. Mesut'tur.

CEVAP D

18. II. Kılıçarslan'ın ölümü üzerine Anadolu Selçuklu Fetret Devri'ne girer, 1192 yılında tahtta çıkar, ancak 1196 yılında kardeşi II. Süleyman Şah'a tahtı terk etmek zorunda kalır, 1205 yılında yeniden tahtta çıkar.

CEVAP C

19. Subaşı (Serleşker): Genellikle gulam kökenli olup bir veya birkaç vilayetin ya da daha küçük idari birimlerin, kalelerin idari ve askerî işlerinden sorumludurlar. Serleşkerân-ı saltanat ve serleşker-i vilâyet-i uç adlarıyla iki kısma ayrılırlar. Bulundukları bölgedeki iktâ askerlerini eğitmek, silah ve teçhizatlarıyla birlikte her an savaşa hazır hâle getirmek onların göreviydi. Kendilerine hizmetlerinin karşılığı olarak iktâ ve maaş tahsisi yapılır, görevleri merkez (Divan-ı Arız) tarafından belirlenir; görevinde ihmal ve kusur işleyenler şiddetle cezalandırılırdı.

CEVAP D

20. I. Alaeddin Keykubat'ın ölümü üzerine Vezir Sadettin Köpek 16 yaşındaki II. Keyhüsrev'i tahtta çıkararak ülkede gulam egemenliğini başlatır, bu durum devletin çöküşünde etkili olur. Sadettin Köpek I. Keykubat Dönemi emirlerinden olup tercüman, emir-i şikâr ve mimarlık görevlerinde bulunmuştu. Konya yakınlarında yaptırdığı Zazadin Han'ının kitabesinde adının Köpek şekilde yazılmış olması, bunun hakaret amaçlı bir yakıştırma olmadığını göstermektedir. Kötü şöhretiyle birleşerek mecazen tahkir içerse de sadık adam manasında kullanıldığı düşünülebilir.

CEVAP B

21. Gulam kökenli devlet adamlarının Türkmenleri tahkir etmesinde aşağılaması, kaba, idraksiz, cahil gibi sıfatlar yakıştırılan ve tüm olumsuzlukların kaynağı olarak görülen Türkmenlerle yönetici kesim arasında bir uçurumun açılmasına yol açmıştır. İşte bu uçurum devletin kaderini ters yüz eden, Moğollar karşısında devleti zayıf düşüren ve Babailik olarak bilinen bir Türkmen ayaklanmasına dönüşmüştür. Şeyh Bedrettin ve Mazdek İsyanları, Anadolu Selçuklu Dönemi'ne ait değildir.

CEVAP A

22. Anadolu'da çıkan dinsel nitelikli ilk isyan Babai (Baba İshak) İsyanı'dır. Osmanlı'da çıkan dinsel nitelikli ilk isyan ise Şeyh Bedrettin'dir.

CEVAP B

23. Köseadağ Savaşı 1243, IV. Haçlı Seferi 1204, Baba İshak İsyanı 1241, Yassıçemen Savaşı 1230, Sivas Darüşşifası I. İzzeddin Keykavus Dönemi, Cimri Olayı 1277 yılıdır.

CEVAP C

24. Köseadağ Savaşı ile Doğu ve Orta Anadolu Moğollar tarafından yağmalanır, bu durum bölgede yaşayan Türkmenlerin Batı Anadolu'ya göçlerine neden olur. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler Köseadağ Savaşı'nın sonuçlarındandır.

CEVAP A

25. İl Tutma, Moğolların kendileriyle dost olmayı kabul eden hükümdarlarla yaptıkları, hana yılda bir kere hediyeler (vergi) vermeyi taahhüt eden bir çeşit tabiiyet anlaşmasıdır.

CEVAP D

26. II. Gıyaseddin Keyhüsrev Kilikya Seferi'nden sonra 1246 yılında hayatını kaybeder, böylelikle şehzadeler arasında taht kavgaları başlar. Ünlü devlet adamı Celaleddin Karatay üç kardeşi de hükümdar yapar, böylelikle Müşterek Saltanat (II. İzzeddin Keykavus, IV. Rükneddin Kılıç Arslan, II. Alaeddin Keykubat) Dönemi başlar. Celaleddin Karatay da "Atabeg-i Rum" unvanıyla hepsinin atabeyi olur. Karatay gulam kökenli ümeranın özelliği hâline gelen olumsuzlukların hiçbirisine bulaşmamış değerli bir devlet adamıydı. Grek asıllı olmakla birlikte Müslüman olup Türkleşmiş; devletin menfaatlerini kendi menfaatleri üzerinde tutan istisna bir kişilikti. Kayseri yakınlarında yaptırdığı muhteşem hanın açılışına, gurura kapılmaktan korkup gitmeyecek kadar mütedeyyin, mütevazı bir insandı.

CEVAP A

Türkiye Tarihi - IV

1. Soruda verilen öncüllerin tamamı Köseadağ Savaşı'nın sonuçlarındandır.
CEVAP E
2. 1335 yılında İlhanlı Devleti'nin yıkılması ile Anadolu'da Moğol egemenliği tamamen sona ermiştir.
CEVAP B
3. Şemseddin İsfahani ve Muineddin Pervane gibi emirler, kişisel çıkarlarını her şeyin üzerinde tutarak, sultanın varlık sebebi olan hükümlanlığını elinden aldılar. Moğollara istediklerinden fazlasını vermek suretiyle onların ülkeyi sömürmesine imkân verip, idari, mali ve askerî sistemi iflas ettirdiler. Selçuklu sultanı halkın gözündeki meşruiyetinden yararlanmak üzere yerinde bırakılmış, devlet fiili olarak Moğolların ve onların kuklası olan devşirmelerin elinde kalmıştır. Ayrıca Moğolların Suriye'de Baybars tarafından durdurulması Anadolu'ya daha çok yüklenmelerine yol açmıştır. Moğol yöneticilerinin Pervane'yi dahi çığırından çıkaran istekleri onu Memluk sultanıyla anlaşılmaya sevk etmiştir. Bunun üzerine Baybars'ın Anadolu'ya sefer yapıp Moğolları yenilgiye uğratması, Pervane'nin Moğolları öldürülmesine sebep olmuştur.
CEVAP E
4. Sikke (para), tevki (Orta Çağ İslam devletlerinde hükümdarın kararı, bunun yazılı sureti, ferman gibi anlamlarının yanında tuğra karşılığı olarak da kullanılmıştır.), gaşiye (Atların eyer örtüsüne verilen isimdir.) çetr Sanskritçe bir kelime olup güneşten korunmak için baş üzerinde tutulan şemsiye anlamındadır. Doğu toplumlarında çok eski bir gelenek olarak hükümdar at üzerindeyken, yürürken veya tahtta otururken onun başı üzerine bir gulam (çetr-dâr) tarafından çetr tutulurdu.
CEVAP B
5. Saray hükümdarların hem evi hem de devleti yönettikleri iki farklı işlevi olan bir mekândır. Sarayın bu iki bölümü birbirinden bağımsız ayrı binalar da olabilirdi. Türkiye Selçuklu sultanlarına ve hanedan üyelerine ait, muhtelif yerlerde bir kısmının kalıntıları günümüze ulaşan saraylar mevcuttur. Bunların başlıcaları Konya'daki Alâeddin Köşkü, Kayseri'de Keykubâdiye Sarayı, Beyşehir Gölü kıyısındaki Kubâdâbâd Sarayı, Alâiye (Alanya) Sarayı, Alara Kalesi Kasrı, Antalya Sarayı'dır. Bu sarayların sahil şehirlerinde olanları kışlık; iç kısımlarda, yüksek yerlerde olanları ise yazlık mekân olarak kullanılmaktaydı.
CEVAP A
6. Anadolu Selçuklu Devleti'nde ilk para I. Mesut Dönemi'nde ilk altın para II. Kılıç Arslan Dönemi'nde kestirilmiştir.
CEVAP C
7. Sarayın sultanın ailesi ve hizmetkârlarıyla özel hayatını sürdürdüğü bölümüne harem denirdi. Haremden sultanın nikâhlı eşi hatun veya hatunları, küçük yaşta çocukları ile bunlara hizmet eden ve hâce-sarayın (hadım ağası) idaresindeki cariyeler bulunmaktaydı. Burada sultanın hoşça vakit geçirmesini sağlayan mugannî ve muganniyeler (erkek ve kadın şarkıcılar), mutrib ve mutribeler (erkek ve kadın çalgıcılar), tabibler ve muabbir (rüya tabircisi) gibi hizmetkârların bulunduğu bilinmektedir. Sultanlar çıktıkları seferlerde veya seyahatlerde genellikle haremi de yanlarında götürürler, tehlikeli durumlarda ise güvenli yerlere gönderirlerdi. Gulaman-ı Saray, saray hizmetçisi değildi, merkez ordusudur.
CEVAP B
8. Melikü'l-hüccâb veya emîr-i hâcib: Sarayın en büyük âmiridir. Emrinde hacibler vardır. Sultan ile Divan-ı A'lâ yani hükümet arasındaki irtibatı sağlardı. Ancak kaynaklarda onlardan daha çok komutan veya elçilik gibi geçici görevleri dolayısıyla bahsedilmektedir.
CEVAP D

Türkiye Tarihi - IV

9. Emîr-i âlem: Merasim ve seferler sırasında sultanın sancağını taşıyan ve ondan sorumlu olan emirdir. Diğer seçeneklerdeki tanımlar doğrudur.

CEVAP E

10. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Tehafütü't-Tehafüt, Gazali'nin değil İbn-i Rüşd'ün eseridir.

CEVAP E

11. Kadı-yı leşker askerî davalara bakan kurumdur. "Darü'l-Adl" ile ilgili değildir.

CEVAP A

12. Fütüvvet anlayışı ilk defa Abbasilerde ortaya çıkmıştır. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur.

CEVAP B

13. Kümbet ve türbe, Orta Asya Türk çadır sanatının şeklen devamı olan mezar tipleridir. Maristan ise şifahane anlamındadır.

CEVAP D

14. Sahip Ata Camii: Ünlü vezir, büyük hayırların sahibi Sahip Ata Fahrettin Ali tarafından 1258- 1283 yılları arasında inşa ettirilmiştir. Buradan geçmekte olan Konya dış surlarının hemen önünde yaptırılmış bir külliye'dir. Mescit, türbe, hangah (zaviye) ve hamamdan meydana gelmiştir. Hunad Hatun Külliyesi, I. Alaeddin Keykubad'ın eşi, II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in annesi Mahperi Hunad Hatun tarafından 1238'de Kayseri şehir merkezinde yaptırılmıştır. Hacı Kılıç Külliyesi Kayseri şehir merkezindedir, Selçuklu Dönemi'nin önemli eserlerinden biridir. Kayseri'nin sahip olduğu dini yapılar arasında önemli bir yeri bulunan Hacı Kılıç Cami; Selçuklu Devleti'nin son dönemlerinde 1249 tarihinde Ebu'l-Kâsım Bin Ali Tûsî tarafından yaptırılmıştır.

CEVAP E

15. Türkiye Selçuklu Devleti'nin yazışma ve bilim dili Arapça, edebiyat dili ise Farsça idi. Anadolu'da yaşayan insanların büyük çoğunluğu Türk olduğundan halk arasında en çok Türkçe konuşuluyordu. Aydınların ve yöneticilerin bir bölümü İran'dan geldikleri için yazı dilinde Farsçanın çok etkili olduğu görülüyordu. Anadolu'da zamanla bu duruma tepkiler geldi. Halk aydınların yazı dilini anlamıyordu. Âşık Paşa, "Garibname" adlı eserinde bu tepkiyi kuvvetle dile getirdi, Türkçeye önem verilmesini ifade etmiştir.

CEVAP E

16. Anadolu Selçuklu Devleti, İran topraklarına egemen olmamış ancak Fars kökenli devlet adamlarına sahip olduğu için İran devlet anlayışından oldukça etkilenmiştir.

CEVAP D

17. Ravendi, İbn-i Bibi ve Aksarayi, Selçuklu tarihçileridir.

CEVAP E

18. Devlet memuru ve asker yetiştirmek devletin görevidir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler Ahi kurumunun görevleri arasındadır.

CEVAP A

Türkiye Tarihi - V

1. Anadolu Selçuklu hükümdarları fethe gidecekleri zaman ordularını ikinci başkent olarak gördükleri Kayseri'de harırlamışlardır. Bu nedenle Kayseri'ye Darü'l-Fetih denilmiştir. Hatta 1277 yılında Selçuklu halkı Kayseri'de Moğolları yenen Sultan Baybars'ı hükümdar bile ilan etmiştir.
CEVAP B
2. İlk kervansarayın yapıldığı yol üzerinde bulunması ve ticari hayatın canlı olması nedenlerinden dolayı Aksaray için Darü'l-Ribat kavramı kullanılmıştır.
CEVAP C
3. Anadolu Selçuklu Devleti'nde de ilk Türk-İslam devletlerinde de kervansarayların güvenliğinden sorumlu olan görevlilere rahdar ve tugavul isimleri verilmiştir. Sipahsalar ordu komutanıdır.
CEVAP C
4. Çubukoğulları Beyliği, Selçuklu emirleri Çubuk Bey ve oğlu Mehmed Bey tarafından 1085-1112 arasında kurulan Türk beyliğidir. Beylik merkezi Harput'tu. Çubuk Bey'in Harput Ulu Camii'nin bahçesinde heykeli bulunmaktadır. 1112'de Artuklu Beyliği hâkimiyeti altına girmiştir.
CEVAP E
5. Pervaneoğulları Beyliği, Sinop ve Karadeniz kıyılarında 1277 yılında kurulmuş II. Dönem Anadolu Türk beyliğidir. Kurucusu Pervane Muineddin Süleyman'ın oğlu Muineddin Mehmed Bey'dir. 1322'de Candaroğulları Beyliği tarafından yıkılmıştır.
CEVAP B
6. Ramazanoğulları (1353-1608), Ramazan Bey tarafından 1353 yılında Adana ve çevresinde kurulmuştur. Önce Memluk Devleti'ne bağlı iken Yavuz Sultan Selim ile birlikte Memluklere karşı savaşmış, bunlardan sonra da Osmanlı Devleti'ne bağlı bir beylik olarak yaşamışlardır. 1608 tarihinde Osmanlı Devleti'ne bağlı bir vilayet hâline getirilmiştir.
CEVAP E
7. Çobanoğulları Beyliği, 1227-1309 yılları arasında Kastamonu ve çevresinde hüküm sürmüş Anadolu Beylikleri'nden biridir. Beylik, Anadolu Selçuklu Devleti'nin Bizans sınırında birçok Türkmen kitlesinin toplanmasıyla oluşan Batı uçlarından birinde Hüsameddin Çoban'ın Kastamonu ve çevresindeki Türkmenleri toplanmasıyla kurulmuştur.
CEVAP A
8. Karamanoğulları Beyliği'ne (1262-1487) bağımsızlığını kazandıran Karamanoğlu Mehmet Bey'dir. Beyliğin merkezi Karaman'dır. Karaman-oğlu Mehmet Bey 1277 yılında Türkçeyi resmî dil ilan eder, Cimri Olayı sırasında da hayatını kaybeder.
CEVAP D
9. Eretna Beyliği (1335-1381) Anadolu'nun Moğol (İlhanlılar) istilasına uğramasından sonra, Sivas ve Kayseri merkezli kurulan, 1335 - 1381 yılları arası hüküm süren bir Anadolu beyliğidir. Beyliğin kurucusu Alaeddin Eretna, Uygurkökenli olup, İlhanlılar Devleti'nin Rûm (Anadolu) Valisi Timurtaş'a hizmet eden komutanlardan birisiydi. Devletin merkezi önce Sivas sonra da Kayseri olmuştur. 1381 yılında Kadı Burhaneddin tarafından yıkılmıştır.
CEVAP C
10. 1337 yılında Zeyneddin Karaca Bey tarafından Elbis-tan'da kurulan Dulkadiroğulları Devleti, Osmanlılarla Memluklerin arasını açan devlet olarak bilinir. Yavuz Sultan Selim tarafından 1515 Turnadağ Savaşı ile Osmanlıya katılmıştır. Osmanlıya katılan son beylik olup bu beyliğin alınmasıyla Anadolu'da Türk birliği sağlanmış oldu.
CEVAP D
11. Eretna Beyliği, Sivas ve Kayseri şehirlerinde kurulmuş olduğunda denizcilik faaliyetlerinde bulunması imkânsızdır.
CEVAP B
12. 1348 yılında Umur Bey'in yerine geçen Hızır Bey Latin adı verilen Venedikliler ilk kapitülasyonları veren antlaşmayı imzalamıştır. Deniz ticareti ile oldukça zenginleşen Aydınoğulları, bu özelliğini anlaşma ile kaybetmiş ve çöküş dönemine girmiştir.
CEVAP D

Türkiye Tarihi - V

13. Moğol hâkimiyetinin zayıflaması üzerine Diyarbakır merkezli Kara Yülük Osman tarafından kurulmuştur. Uzun Hasan Dönemi'nde başkent Tebriz'e taşınmış ve Karakoyunlu Devleti'ne son verilmiştir. Akkoyunluların, Oğuzların Bayındır boyunun bir oymağı oldukları söylenmektedir. Bundan dolayı da Akkoyunlu Hanedanı "Bayındır" veya "Bayındırıyye" adları ile anılmaktadır.

CEVAP B

14. İlhanlıların yıkılması sonucu ortaya çıkan boşluktan faydalanan Bayram Hoca tarafından Erciş merkezli kurulmuştur. Devlet Kara Yusuf Dönemi'nde en güçlü devrini yaşamıştır.

CEVAP A

15. Kastamonu İsmail Bey Camii Candaroğulları Dönemi'ne aittir. Diğer seçeneklerde verilen mimari eserler Anadolu Selçuklu Dönemi'nde Anadolu'da bulunan İlhanlı vezirleri tarafından yaptırılmıştır.

CEVAP C

16. Kündekari sekizgen, beşgen, yıldız gibi geometrik şekillerde kesilmiş küçük ahşap parçalarının çivi ve tutkal yardımı olmaksızın yalnızca birbirlerine geçirilmeleriyle düz yüzeyler elde etmeyi amaçlayan bir tekniktir. Böylece nem ve ısı değişikliği sebebiyle yekpare ağaç levhalar da görülen eğrilme ve çarpılmalar önlenir. Tercih edilen ağaç türleri öncelikle ceviz, meşe, şimşir, armut, abanoz ve gül ağacıdır.

CEVAP D

17. Van'daki Ulu Camii, İsfahan'daki Cuma Camisi ve Tebriz'de Gök Mescit ile Medresesi Karakoyunluların dinî mimarisinin örnekleridir.

CEVAP B

18. 1230 yılında Harzemşah Devleti'nin yıkılması Anadolu'yu Moğolların istilasına açık hâle getirmiştir.

CEVAP D

19. İnaloğuları 1098-1183 yılları arasında Amid (bugünkü Diyarbakır) merkez olmak üzere, Ergani, Talhum, Çermuk ve Zülkarneyn'de hüküm sürmüş bir Türkmen Beyliği'dir.

CEVAP C

20. 1363 yılında babası Mehmet Bey'in yerine tahta geçen Süleyman Şah'ın kızı Devletşah Hatun, şehzade Yıldırım Bayezit ile evlenmiş; çeyiz olarak Simav, Emet, Tavşanlı ve çevresi Osmanlılara bırakılmıştır (1378).

CEVAP D

21. Karamanoğullarının baskısından bıkan Hüseyin Bey, bu toprakları 80 bin altın mukabilinde I. Murat'a satmak zorunda kalmıştır (1374). Osmanlı himayesine giren Hüseyin Bey, bilinmeyen bir sebepten, Yıldırım Bayezit tarafından öldürülmüştür. (1391) Tekeoğulları Beyliği Hamitoğullarının Antalya kolu olarak kurulmuştur.

CEVAP A

22. Selçuklu sultanları bilim insanlarına büyük değer vererek onlara çalışabilecekleri uygun ortam sağladılar. Sıraceddin mantık ve kelam alanında, Cemaleddin Aksarayı ve İmameddin Muhammet tıp alanında en tanınmış bilim insanlarıydı. İbni Bibi, Kerimüddin Aksarayı ve Ravendi Selçuklu Devleti'nin önemli tarihçileri arasında yer aldılar. Ravendi, I. Gıyaseddin Keyhüsrev adına "Selçuklu Tarihi"ni yazdı.

CEVAP B

23. Türkiye Selçuklu Devleti'nin Yükselme Dönemi II. Kılıçarslan ile başladığı kabul edilir.

CEVAP D

24. İsa Bey Camii, İzmir'in Selçuk ilçesinde, Artemis Tapınağı'yla Saint Jean Kilisesi arasındadır. 1375 yılında Aydınoğlu İsa Bey tarafından yaptırılmıştır. Mimar Şamlı Ali'nin eseridir. İsa Bey Camii, Türk mimarlık tarihinin Anadolu Beylikleri Dönemi'ne ait en eski ve gösterişli eserlerindendir.

CEVAP A

CEVAPLI KONU TARAMA TESTİ

CEVAPLI KONU TARAMA TESTİ

Türkiye Tarihi - VII

1. Oğuzlar yani Türkmenler hakkında bugüne kadar en kapsamlı çalışmayı yapan tarihçi Faruk Sümer'dir.
CEVAP A
2. XI-XIV. yüzyıllara tarihlenen Ahlat Selçuklu Mezarlığı, dünyanın en büyük Türk İslam Mezarlığı olup, buradaki mezar taşları ölçü ve üslup açısından anıt özelliğine sahiptir. Mezar taşları üzerinde dünyada eşine rastlanmayan şekiller bulunmaktadır. Ayrıca her biri Türk sanatı ve kültür tarihinin 800 yıllık belgeleridir. Yaklaşık, 210 bin metrekairelik düz bir alanda olan mezarlıkta 8 binin üzerinde irili ufaklı mezar vardır. Bu mezarlar, oda, sandukalı ve şahideli olmak üzere üç farklı tiptedir. 768 kadar mezarın şahidesi ayaktadır.
CEVAP B
3. Beylik Ahlat olmak üzere Malazgirt, Erçiş, Adilcevaz, Eleşgird, Van, Tatvan, Erzen, Bitlis, Muş, Hani, Meyyâfârikîn (Silvan) ile Bargiri'ye (Muradiye) hükmetmiştir. Ahlatşah beyliğinin son hükümdarı Balaban Eyyûbiler ile yaptığı savaşta bozguna uğrayıp Ahlat'a çekilmiş ve bir müddet sonra şehri anlaşılarak teslim etmiştir. Böylece Ahlatşahlar Beyliği tarih sahnesinden çekilmiştir.
CEVAP A
4. Artuklu Beyliği ya da diğer adıyla Artuklular, Mardin, Hasankeyf ve Harput bölgelerinde 1102- 1409 yılları arasında hüküm sürmüş bir Oğuz Türkmen Beyliğidir. Diğer beliklere göre en uzun süre hüküm sürmüş beyliktir.
CEVAP D
5. Tanrıvermişoğulları Batı Anadolu'da Efes bölgesinde Çaka beyin komutanı tarafından kurulan beyliktir. Artuklular Mardin, Hasankeyf dolaylarında, Çubukoğulları Harput, Yıvaloğulları Diyarbakır, Kızıarslanoğulları Siirt dolaylarında kurulmuştur.
CEVAP E
6. Türkiye Selçuklu sultanlarının atası olan Kutalmış'tır. Kutalmış fetihleri genişletmek üzere doğrudan Tuğrul Bey'in hizmetinde görevlendirilmiştir. Büyük Selçuklunun kuruluş sürecinde sadakâtle hizmet etmiş olan Kutalmış, Anadolu'ya ilk sefer yapan şehzâdelerden birisiydi. Büyük Selçuklu Devletini kuran Tuğrul ve Çağrı beyler Mikail Yabgunun çocuklarıdır.
CEVAP A
7. Selçukluların Dandânakân galibiyeti sonucunda Gazneliler engelini yıkılmasıyla, Ceyhun kıyısında yığılmış olan ve yıllardır yurt arayışı içerisinde bulunan Oğuzlar/Türkmenler, kitleler halinde Horasan'a göç etmeye başlamış, Büyük Selçuklu idarecileri Oğuzlar buradan Anadolu'ya yönlendirmiştir.
CEVAP B
8. Bizans imparatoru Aleksios Komnenos ile Anadolu Selçuklu arasında 1081 yılında imzalanan Drakon Çayı Antlaşması ile Süleyman Şah kendini uluslararası alanda kabul ettirmiştir. Bu antlaşma ile Anadolu Selçuklu boğazlarda önemli bir avantaj elde etmiştir.
CEVAP B
9. Anadolu Selçuklu sultanı Süleyman Şah ve oğlu Kılıçarslan Büyük Selçuklu ile yaptığı mücadeleler sonucunda hayatını kaybetmiştir.
CEVAP C
10. Çaka Bey Oğuzlar'ın Çavuldur boyuna mensup bir Türkmen beyi olup, Malazgirt Savaşından sonra Anadolu'da fetihlerde bulunurken Bizans kuvvetlerine esir düşer. Aleksios döneminde Çaka Bey Anadolu'ya kaçıp, inşa ettiği donanma sayesinde İzmir ve çevresindeki adaları fethedip bir beylik kurar. Daha sonra Çaka Bey Basileous unvanını kullanarak İstanbul'u kuşatır.
CEVAP C
11. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen savaşlar haçlılarla Türkiye Selçuklu sultanı I. Kılıç Arslan arasında yapılmıştır. Ayn Seylem Savaşı ise, Anadolu Selçuklu Sultanı Süleyman Şah ile Suriye Emiri Tutuş arasında 4 Haziran 1086'da yapılan savaştır. Bu savaş sırasında Süleyman Şah hayatını kaybetmiştir.
CEVAP E
12. Kıbrıs Haçlı Krallığıyla ilk anlaşmayı yapan I. Keyhüsrev'dir. I. Keyhüsrev haçlılarla yapılan ticaret anlaşmasının bir benzerini, Sultan Keykâvus ve Keykubâd dönemlerinde yenilenen anlaşma metinlerinden anlaşıldığına göre, Venedikliler'le de yapmıştır.
CEVAP E

Türkiye Tarihi - VII

13. Alaşehir savaşında üstün durumda bulunan Anadolu Selçuklu ordusu, mağlup Bizans ordusunu kovalamaya girişince, korumasız kalan Sultan I. Keyhüsrev Bizans askerleri tarafından şehit edilmiştir.

CEVAP A

14. Sivas Darüşşifası ve soruda verilen dizeler I. İzzeddin Keykavüs'e aittir. Sultanın diğer önemli eseri Antalya-Burdur yolundaki 1213- 1214 tarihli Evdir Han'dır. Ayrıca sultanın Sivas'taki darüşşifasının vakfiyesinde kadı ve kâtip olarak görev yapmış olan Anili Kadı Burhaneddin Ebu Nasr'ın, Enis ul-kulûb adlı Farsça manzum peygamberler ve İslâm tarihini konu alan eserini, Malatyalı Mehmed'in Berid ussâde isimli, peygamberin sohbetlerini ve güzel sözlerini bir araya getirdiği kitabını, Tuslu Ahmed'in de Kelile ve Dimne adlı Farsça manzum çalışmasını kendisine ithaf ettikleri bilinmektedir.

CEVAP E

15. Soruda verilen üç hükümdar da Anadolu'nun ticari potansiyelini artırmak amacıyla hem Venedik dükaliğine imtiyazlar vermiş hem de ticari faaliyetleri artırıcı önlemler almak için seferler düzenlemişlerdir.

CEVAP A

16. 1276 yılında Hatîroğlu Şerefeddîn ve diğer Selçuklu ileri gelenleri III. Gıyaseddîn'in tahtta kalması şartıyla Baybars ile tekrar temasa geçtiler. Görüşmeler sürerken Baybars, Emir Bektut komutasında 6.000 kişilik bir Memlûk birliğini keşif için Elbistan'a gönderdi. Bunun üzerine Baybars'ın ordusuyla yakınlarda olduğunu düşünerek ümitlenen Hatîroğlu Şerefeddîn, Moğollara karşı bir ayaklanma başlattı. Özellikle Ermenek yöresindeki Karamanlılar ve uç Türkmenleri ile temas sağlandıktan sonra isyan dalgası hızla yayıldı. Tarihe bu olay Hatiroğlu İsyanı olarak geçmiştir.

CEVAP C

17. Türkiye Selçuklu Devleti'nin Moğol istilası nedeniyle çöküş sürecine girdiği bu dönemde uç Türkmenleri tarafından kurulan en büyük beylik Karamanoğulları'dır. Oğuzlar'ın Afşar boyuna mensup olan Karamanlılar, Anadolu'ya XIII. asrın ilk çeyreğinde, Azerbaycan ve Şirvan bölgesinden göç etmişlerdir. Bu beyliğin kurucusu olan Mehmet bey 1277 yılında yaşanan Cimri hadisesi sırasında Moğollar tarafından öldürülmüştür.

CEVAP B

18. Eşrefoğulları Beyliği XIII. asrın ikinci yarısından itibaren Beyşehir, Seydişehir, Ilgın, Bolvadin ve Akşehir civarında, yaklaşık 40 yıl kadar hüküm sürmüş bir beyliktir. II. Süleyman, Moğol valisi Timurtaş tarafından Beyşehir Gölü'ne atılarak öldürülür. Böylece Eşrefoğulları Beyliği sona ermiş; toprakları Hamitoğulları ve Karamanoğulları tarafından paylaşılmıştır.

CEVAP E

19. II. Kılıç Arslan'ın ülke topraklarını 11 oğlu arasında paylaştırması ve oğullarını ülkenin çeşitli bölgelerine tayin etmesinin sarsıntıya sebep olması üzerine bu uygulamadan vazgeçilmiştir.

CEVAP A

20. Tuğra Oğuz Türklerinde hakanların veya sultanların resmî belgeler, sikkeler ve kitabeler üzerindeki alâmetlerine denmektedir. Tevkî' ise Arapçadır ve Ortaçağ İslam devletlerinde hükümdarın kararı, bunun yazılı sureti, ferman gibi anlamlarının yanında tuğra karşılığı olarak da kullanılmıştır. Hükümdarların değerli kumaşlardan dikilen ve üzerine şerit halinde ad, unvan, künye ve lakaplarının işlendiği elbiselerine tırız adı verilmekteydi. Sultanın onurlandırma, ödüllendirme, tayin veya başka nedenlerle yabancı devlet adamlarına, gelen elçilere ve devlet adamlarına verdiği veya gönderdiği hediyelere ise hilat denilmekteydi.

CEVAP C

21. Üstâd-ı saray (muallim): Sarayda şehzadelerin eğitimiyle meşgul olurdu. Yazışma, haberleşme, hesap ve tarih gibi konularda dersler verdiği anlaşılmaktadır.

Emîr-i şikâr/Emîrû's-sayd: Sarayın av hayvanlarından sorumlu olan ve bir nevi savaş tatbikatı mahiyetindeki sultanın av merasimlerini düzenleyen emirdir.

Rikâbdâr: Üzengi tutan anlamına gelen bu unvan sahibi emir, sultanın ata binip inmesine yardımcı olur ve saltanat alâmeti gâşiyeyi merasimlerde sultanın önünde taşırdı.

CEVAP A

Türkiye Tarihi - VII

22. İshrakilik, İslam düşünce tarihinde bilginin kaynağı olarak akıl yürütmeyi esas alan akılcı meşşailiğe karşı mistik sezgi ve tecrübeye dayanan düşünce sisteminin adıdır. Sultan I. Keyhüsrev (1192-1196) işrakiliğin kurucusu Şihabüddin Sühreverdî'nin düşüncelerine ilgi duyunca, yazar Pertevnâme adlı eserini ona takdim etmiştir. İslâm fetihlerinden sonra Yunan felsefesiyle tanışan Müslümanların Aristo mantığı, Aristo ve Platon felsefelerinin Tanrı- Evren-İnsan ilişkisiyle ilgili görüşleriyle Kelâm ilminin konularını anlamlandırmaya çalıştıkları felsefi akım meşşailik olarak adlandırılmaktadır.

CEVAP B

23. Kutbüddin Şirazî (ö. 1311) felsefe, tıp, astronomi, matematik, musiki ve din ilimleri gibi birçok disiplinde uzman olup, Selçuklu Türkiye'sinde müderrislik ve kadılık yapmıştır.

CEVAP A

24. Emir Gazi Türk ve İslam dünyasının önde gelen simalarından biri olmuştur. O babasından aldığı beyliği bir devlet haline getirmeyi başarmanın ötesinde, Türkiye Selçuklularını himayesine almış, Bizans ve Franklara karşı inatçı bir mücadele vermiştir. Ölümüyle Danişmendliler'de duraklama dönemi başladı.

CEVAP B

25. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler Anadolu'nun Türkleşmesinde etkili olmuştur. Pençik ve Devşirme sistemleri Osmanlılar tarafından Balkanlarda uygulanmıştır

CEVAP E

26. İlhanlıların içinde bulunduğu karmaşadan faydalanan Eretna Bey, Anadolu'nun orta kesimlerinde hâkimiyetini kuvvetlendirdi. İlhanlı'nın Anadolu valisi olan Timurtaş'ın oğlu Küçük Şeyh Hasan, kendisine itaat etmediği için bir ordu ile üzerine yürüdü. Karanbük savaşında Şeyh Hasan'ı ortadan kaldıran Eretna'nın gücü ve ünü daha da arttı (1343). Bu zaferden sonra bağımsızlığını ilân etti ve sultan unvanını aldı(1344).

CEVAP C

27. Moğollar, Doğu Anadolu'yu boşaltarak, Orta Anadolu, İran ve Azerbaycan'ın verimli topraklarına çekilmeleri üzerine, Diyarbakır ve havalisinde faaliyet gösteren Akkoyunlu Türkmenleri, Mardin'de hüküm süren Artuklularla işbirliği içine girdiler. Bu sayede Diyarbakır bölgesinde birçok kaleye hâkim oldular. Bu sıralarda Akkoyunluların başında Tur Ali Bey bulunduğu için, onlar Tur Aliler olarak da bilinmekteydiler. Çağdaş Grek Tarihçileri onları "Amid Türkleri" diye adlandııyorlardı.

CEVAP A

28. Akkoyunluların en ünlü hükümdarı Uzun Hasan'dır. Uzun Hasan devleti sınırlarını son derece genişletmiş, Osmanlıya karşı Avrupalı devletler ve Karamanoğulları, Trabzon Rum İmparatorluğu ile ittifaklar kurmuş Artukluların Hasankeyf koluna son vermiştir. Uzun Hasan Avrupa saraylarında Küçük Türk" olarak adlandırılmıştır.

CEVAP C